

Identyfikacja zachodzących trendów w kierunkach gospodarki rolnej województwa mazowieckiego (IERiGŻ-PIB)

Autor opracowania:
Kamila Tomaszewska
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowy Instytut Badawczy

W opracowaniu pt. „Identyfikacja zachodzących trendów w kierunkach gospodarki rolnej województwa mazowieckiego” dokonano analizy zmian w liczbie oraz strukturze wielkościowej gospodarstw rolnych, użytkowaniu gruntów i powierzchni zasiewów oraz pogłowia zwierząt gospodarskich w województwie mazowieckim w latach 2010-2020. Do badań wykorzystano dane GUS i ARiMR. Z analizy wynika, że w województwie mazowieckim w okresie 2010-2020 nastąpił spadek liczby gospodarstw o 16,1%.

Tabela 1. Struktura gospodarstw rolnych w województwie mazowieckim w 2010 r. i 2020 r.

Grupy obszarowe gospodarstw	2010		2020	
	w tys.	w %	w tys.	w %
ogółem	247,9	100%	208,1	100%
do 1 ha	22,0	8,9%	3,2	1,5%
1-5 ha	101,8	41,1%	92	44,2%
5-10 ha	66,4	26,8%	56,7	27,2%
10-15 ha	28,9	11,7%	25,9	12,4%
15 ha i więcej	28,8	11,5%	30,3	14,7%

W 2020 r. gospodarstwa rolne województwa mazowieckiego na tle pozostałych województw, pełniły znaczącą rolę w wielu kierunkach działalności rolniczej. Zajmowały pierwsze miejsce pod względem liczby gospodarstw rolnych oraz dysponowały największą w kraju powierzchnią użytków rolnych. W 2020 r. ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie województwa mazowieckiego wyniosła 13,8% ogólnej powierzchni gospodarstw w kraju. W porównaniu z 2010 r. ich powierzchnia ogólna była większa. W 2020 r. strukturze użytków rolnych województwa mazowieckiego największą powierzchnię zajmowały grunty pod zasiewami i powierzchnia trwałych użytków zielonych.

Tabela 2. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w Polsce i woj. mazowieckim w 2010 r. i 2020 r.

Lata	Region	Powierzchnia ogółem	Użytki rolne							
			razem		w dobrej kulturze rolnej					pozostałe
			razem		w tym					
			zasiewy	grunty ugorowane	uprawy trwałe	łąki trwałe	pastwiska trwałe			
w tysiącach hektarów										
2010	Polska	16 986	14 860	14 448	10 366	432	390	2 578	651	412
2020	Polska	16 399	14 682	14 483	10 742	179	350	2 775	414	198
2010	mazowieckie	2 266	1 944	1 899	1 206	59	108	425	99	45
2020	mazowieckie	2 268	1 962	1 932	1 269	28	114	461	58	30

W 2020 r. ogólna powierzchnia zasiewów była o 5,2% większa niż w 2010 r. W 2020 r. w jej strukturze dominowały uprawy zbożowe. Powierzchnia uprawy ziemniaków w województwie mazowieckim w 2020 r. była mniejsza w stosunku do 2010 r. Na przestrzeni ostatniej dekady w województwie mazowieckim wzrosła powierzchnia uprawy buraków cukrowych, która w 2020 r. była większa o 67,8% w stosunku do 2010 r. Istotną uprawą w produkcji rolniczej województwa mazowieckiego jest warzywnictwo, jednak w 2020 r. w tym województwie ogólna powierzchnia warzyw gruntowych była mniejsza o 4,5% niż w 2010 r.

Tabela 3. Struktura zasiewów w gospodarstwach rolnych w woj. mazowieckim w 2010 r. i 2020 r.

Powierzchnia upraw	2010		2020	
	w tys.	w ods.	w tys.	w ods.
ogółem	1208,8	100%	1268,8	100%
zboża razem	924,5	76,5%	895,9	70,6%
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	881,0	72,9%	781	61,6%
rzepak i rzepik razem	47,5	3,9%	56,8	4,5%
ziemniaki	54,2	4,5%	25,6	2,0%
buraki cukrowe	11,8	1,0%	19,8	1,6%
warzywa gruntowe	19,8	1,6%	18,9	1,5%

W latach 2010-2020 w województwie mazowieckim dynamicznie wzrosło pogłowie drobiu ogółem. Pogłowie bydła ogółem w 2020 r. zwiększyło się o 10% w stosunku do stanu notowanego w 2010 r., pogłowie trzody chlewnej – zwiększyło się o 4,0%, pogłowie drobiu ogółem – zwiększyło się o 73,0%.

Tabela 4. Pogłowie zwierząt gospodarskich na terenie województwa mazowieckiego w 2010 r. i 2020 r.

Pogłowie zwierząt gospodarskich	2010	2020	2020/2010
	w tys.	w tys.	w ods.
bydło ogółem	1 059,5	1168,9	1,10
krowy	543,431	524,2	0,96
trzoda chlewna	1440,159	1496,5	1,04
lochy	134,297	61,3	0,46
drób ogółem	28147,34	48813,3	1,73
drób kurzy	26261,68	44097,2	1,68

W 2019 r. w województwie mazowieckim produkcja żywca rzeźnego w wadze żywej była ponad dwukrotnie większa niż w 2010 r., produkcja żywca drobiowego wzrosła trzykrotnie, wzrost odnotowano również w przypadku mięsa wołowego. W ogólnej produkcji żywca rzeźnego największy udział miał żywec drobiowy, wieprzowy i wołowy. Produkcja mleka krowiego w województwie mazowieckim w 2019 r. wyniosła o 19,0% od uzyskanej w 2010 r. Województwo mazowieckie posiada największy udział w krajowej produkcji mleka krowiego – 23,4%. W dziedzinie produkcji jaj kurzych nastąpił wzrost o 10,3% w stosunku do 2010 r. Utrzymującą się istotną rolę gospodarstw województwa mazowieckiego w gospodarce rolnej całego kraju potwierdziły wstępne wyniki Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2020 r., z którego wynika, że na tle pozostałych 16 województw gospodarstwa rolne województwa mazowieckiego pełnią znaczącą rolę w wielu kierunkach działalności rolniczej.